

Wyrok z dnia 12 stycznia 2000 r.

II UKN 290/99

Nasilenie dotychczasowych dolegliwości ubezpieczonego w związku z wypadkiem przy pracy i ograniczenie - także czasowo - zachowanej dotąd zdolności do pracy, może uzasadniać przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy, która w takim przypadku miałaby charakter wypadkowy w rozumieniu art. 18 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN: Beata Gudowska, Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2000 r. sprawy z wniosku Władysława K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G. o rentę z tytułu wypadku przy pracy, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 grudnia 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 1998 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni oddalił odwołanie wnioskodawcy Władysława K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w G. z dnia 3 lipca 1997 r. odmawiającej przyznania renty inwalidzkiej z tytułu wypadku przy pracy, stwierdzając na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego w tym dowodu z opinii biegłych lekarzy ortopedy i neurologa, że doznany uraz nie upośledza w istotny sposób funkcji kręgosłupa i nie może być obecnie podstawą do uznania niezdolności do pracy. Należy zauważyć, że orzeczeniem OKiZ w G. z dnia

28 października 1996 r. wnioskodawca został zaliczony do III grupy inwalidów w związku z wypadkiem przy pracy w dniu 22 stycznia 1996 r., w wyniku którego – przenosząc kosz z pieczywem o wadze około 10 kg – doznał złamania kompresyjnego kręgosłupa w odcinku L-4, zaś przyczyną odmowy przyznania świadczenia było ustalenie organu rentowego, że zdarzenie nie jest wypadkiem przy pracy wobec braku przyczyny zewnętrznej.

Według Sądu zdarzenie z dnia 22 stycznia 1996 r. samo w sobie nie spowodowało zmian w kręgosłupie (nasilających się od 1993 r.) prowadzących do niezdolności do pracy – co wynika z opinii biegłych – a więc nie może być uznane za przyczynę zewnętrzną w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.).

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji mające oparcie w opinii biegłych, iż „zapadnięcie niewielkiej blaszki granicznej górnej nie było złamaniem niestabilnym i (...) nie upośledziło w sposób istotny funkcji kręgosłupa” i oddalił apelację wnioskodawcy. W ocenie Sądu osłabiony osteoporozą (chorobą samoistną) kręgosłup wnioskodawcy, był podatny na złamanie, stąd dźwignięcie kosza z chlebem mogło być przyczyną złamania, ale nie może być ono (dźwignięcie) traktowane jako „nadmierny wysiłek”. „O inwalidztwie skarżącego w ramach III grupy, zdecydował szereg schorzeń, a nie skutki przebytego złamania kręgu L-2”. Nie ma potrzeby dokonywania ustaleń czy prawidłowo wnioskodawca został dopuszczony do pracy po zwolnieniu lekarskim od 1 maja 1995 r. do 17 stycznia 1996 r., „bowiem stan po złamaniu kręgu L-2 nie powoduje inwalidztwa chociażby III grupy”.

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją wnioskodawca i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 6 ustawy wypadkowej oraz naruszenia przepisów postępowania – art. 233 § 1, 328 § 2 i 382 KPC – wniósł o jego uchylenie i (po uchyleniu także wyroku Sądu pierwszej instancji) przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Według skarżącego, okolicznością bezsporną jest, że dźwignięcie kosza z chlebem doprowadziło do złamania kręgosłupa i było przyczyną zewnętrzną zdarzenia, które w związku z tym winno być uznane za wypadek przy pracy. Stwierdzenie, że złamanie kręgosłupa „samo w sobie” nie jest podstawą do uznania niezdolności do pracy, nie jest trafne, bowiem po wypadku wnioskodawca nie zachował zdolności do pracy.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Na wstępie należy zauważyć pewną niekonsekwencję Sądu Apelacyjnego, który dzieląc pogląd Sądu pierwszej instancji, iż zdarzenie w dniu 22 stycznia 1996 r. „samo w sobie” nie doprowadziło do niezdolności do pracy, brak więc w nim przyczyny zewnętrznej, jednocześnie stwierdza, że dźwignięcie kosza z chlebem „mogło być przyczyną złamania kręgosłupa”, ale nie może być ono kwalifikowane jako „nadmierny wysiłek”.

W rozpoznawanej sprawie, której przedmiotem jest renta inwalidzka z tytułu wypadku przy pracy, z naruszeniem art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy wypadkowej, nie odniesiono się do samego zdarzenia, w szczególności nie stwierdzono wprost czy ma ono cechy wypadku przy pracy, wskazując, że skoro nie wywołało inwalidztwa, brak podstaw do przyznania świadczenia.

Wobec tej niekonsekwencji i nie dokonania właściwej oceny zdarzenia na tle art. 6 ust. 1 ustawy wypadkowej, należy zauważyć, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że przyczyną sprawczą, zewnętrzną, zdarzenia może być każdy czynnik zewnętrzny zdolny wywołać w istniejących warunkach szkodliwe skutki. Taką przyczyną jest również nadmierny wysiłek pracownika, za który u człowieka dotkniętego schorzeniem samoistnym może być uważana praca wykonywana także jako zadanie codzienne w normalnych warunkach, bowiem tę nadmierność należy oceniać wedle indywidualnych właściwości, w tym aktualnego stanu zdrowia pracownika. Przykładem takiego rozumienia nadmiernego wysiłku mogą być rozważania Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 9 lipca 1991 r., II PRN 30/91 (Przeгляд Sądowy 1992, Nr 7-8), według których nadmierny wysiłek fizyczny nie jest pojęciem abstrakcyjnym, które odnosi się do jakiegoś bliżej nie sprecyzowanego stopnia ogólnej odporności organizmu ludzkiego, lecz musi być odnoszone do konkretnych możliwości psychicznych i fizycznych pracownika. Podobnie należy ocenić, i nie jest to w judykaturze kwestionowane, jako przyczynę zewnętrzną, dopuszczenie do pracy pracownika dotkniętego schorzeniem samoistnym, które w danym dniu czyniło go niezdolnym do pracy. Nawet w przypadku, gdy pracownik, w świetle zaświadczenia lekarskiego, był zdolny do wykonywania pracy, to dopuszczenie przez pracodawcę takiego pracownika do pracy na podstawie – obiektywnie błędnego – zaświadczenia lekarskiego może stanowić zewnętrzną przy-

czynę wypadku (tak w jeszcze nieopublikowanych wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia i 23 listopada 1999 r., II UKN 89/99 i II UKN 208/99).

W tej sytuacji, gdy zdarzenie miało miejsce w niespełna tydzień od dnia powrotu wnioskodawcy do pracy po 9 miesięcznej niezdolności do pracy, jego (zdarzenia) kwalifikowanie jako wypadku przy pracy, nie może budzić wątpliwości szczególnie przy ustaleniu, że osłabiony osteoporozą (chorobą samoistną) kręgosłup wnioskodawcy był podatny na złamanie. Nie jest wątpliwe, że wnioskodawca został zaliczony do III grupy inwalidów, przy czym w świetle opinii biegłych, jest to wynikiem narastających schorzeń kręgosłupa o charakterze samoistnym. Nawet nie kwestionując tej oceny, należy zauważyć, że pogorszenie stanu zdrowia, także w ramach tej samej grupy inwalidzkiej może stanowić podstawę do przyznania świadczenia. Gdyby więc okazało się, że stan zdrowia wnioskodawcy po wypadkowym złamaniu kręgosłupa nasilił dotychczasowe dolegliwości, ograniczając – także przejściowo (czasowo) – zachowaną dotąd zdolność do pracy, istniałaby podstawa do przyznania dochodzonego świadczenia. Samo złamanie kręgosłupa (kręgu L2) może nie powodować niezdolności do pracy, ale nałożone na istniejące dolegliwości, może je nasilić w stopniu ograniczającym dotychczasową zdolność do pracy, co dawałoby podstawę do przyznania stosownej renty, która w takim przypadku miałaby charakter wypadkowy w rozumieniu art. 18 ustawy wypadkowej. Gdy więc okoliczność ta nie została należycie wyjaśniona, z naruszeniem art. 233 § 1 KPC, kasacja wniosująca uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania jest uzasadniona.

Z tych względów na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC orzeczono jak w sentencji. O kosztach orzeczono w myśl art. 108 § 2 w związku z art. 393¹⁹ KPC.

=====